

אבל לאכול צריך, כדי לגדל דור אחר, גברים צעירים שיהיו לוחמי הפידאין, או אזרחי ישראל, או אחת מבעיות האו"ם, או כל מה שהמאה שלנו מסוגלת לייצר

עצה כפאות אהבה

- מאת עמוס קיין -

אחים, או חמש בנות וארבעה בנים, או חורים וקנים וניסות אלמנות, הכל, מעוללות המלחמה.

★ ★ ★
פידאין או אזרחי ישראל

רם מכסים את הפלאזה היפה של עזה לכל מלוא העין. כמין מעברה, צריפים צריפים אין קץ בצבע החול, בהם הם מצטופפים מזה שמונה שנים באפס מעשה ועומדים בתור לחם. המאס והגורא בתורים עלראמות. את הגברים שלחו הביתה. לא להם המלאכה הזאת, לעמוד בתור לקמח. פה עומדות הנשים.

בשורות ארוכות הן עומדות רובצות, אלפים אלפים. יש שות קמוט תיפנים ושרוטות עיניים, בנות שלושים וחמש, נערות רכות. בנות תמנתה, ונחל שורק ואשקלון. מהן מיניקות עוללים, מהן נושאות אותם בכרסן, ומהן שקברו

מבבליה. אולם הוא יודע שהוא מיפו, ואולי לא ישכח זאת לעולם.

★ ★ ★
מפתחות העיר כנזוזמרה

בשווקים בוך דביק. יש מוכרים, ואין קונים. ככה זה תמיד. או שיש קונים ואין מוכרים. לפעמים יש גם מזה וגם מזה, קוראים לזה שלום. מהמין הזה ניתן להשיג במנות קטנות בכל מיני מוסדות בינלאומיים. כמה יוני שלום מחסות באשפה. על גוזזרת בית המושל יושבים הנכבדים. לפי התרבוש ניכר בהם שהם נכבדים, ואם לא לפי התרבוש, הרי לפי הלבוש, השפם הכרת הפנים או הצפיה, שמהולים בה הכנעה והכרת השיבות. כמו נכבדים על גוזזרת בית המושל. מאז ומתמיד.

הם באים למסר את מפתחות העיר לידי המושל. מפתחות העיר הם הבנקים, העירייה, בית-הספר, מחצית המון, ה' משטרה והכל. יש סדר. המושל, איש-מילואים ב' דרגת רביסרן שנקרא ל' תפקיד זה, הוא פנים מר כרות מאד. הוא יודע את אשר לפניו, והוכיח זאת גם בעבר. אני מכיר אותו ה' מון שנים, ויודע שטיפל ב' ארגון פועלים ערבים עוד שנים רבות לפני קום ה' מדינה. הוא מתייחס אל נ' תינו החדשים כאל נתיני מדינת ישראל, ובמידה רבה תלוי בו אם ייהפכו 250 אלף אבקיארם אלה לאזרחי מדינת ישראל.

★ ★ ★
פרשעים

מפיללים בעיר

בא מנהל הבנק. ב' יום הכיבוש עבר קצין בכיר של צה"ל על פני הבני קים ונעל אותם. הכל נשאר שלם. עכשיו פותחים את המסבצ. מאימה לא יחסר. והחשבונות, מחליטים את המסבצ. מאימה לא יחסר.

בא המפקח על המזון מטעם המושל המצרי, לשעבר. המצרים חילקו מנות סוכר לכמה תרשים מראש, כי התכוננו למלחמה. את התמורה לא גבו מהסוחרים, והסתפקו בהתחייבויות בכתב. גם זה טעון טיפול, ואיש לא ייהנה אפילו מהזדמנות קטנה של הפקר.

היו יום-יומיים של הפקר. האסירים הפליליים שוחררו מבית-הסוהר, ועתה הם מטילים את אימתם על העיר, אך הם נאספים כאסון ביצים עוובות. מחסני אוגנרדיא נפרצו, וכמויות מזון נגנבו. לאחר שהועבר אולטימטום, הוחזרו ביום אחד 10 טון קמח. השאר יוחזר. הסדר יושב על כנו.

★ ★ ★

יפו, בית-דאראם, זרנוגה

אני מרחיב את הדיבור על הממשל הצבאי, כי הוא הצליח באחת הגזרות החשובות ביותר של המלחמה. יחד עם הכח הפורץ נעו לעזה גם יחידות הממשל, עם נסיון ותכניות-פעולה מפורטות, ולפחות כמה שתלוי בנו, שורר עתה השלום בעזה. השאר תלוי בעולם.

- מאיפה אתה?
- מיפו.
- ואתה ואתה ואתה?
- מזרנוגה, מבית-דאראם, ממברל, מרמלה, מכל מקום.
- איפה אביך?
- מת.
- יש לך משפחה?
- יש משפחה, אין משפחה, יש חמש אחיות וארבעה

עזת, הבת הסוררת, חורה הביתה. בעזה שורר סדר.

בפתח חנותו עומד הסוחר. הוא סוקר את החיילים העוברים ברחוב במבט עתיק מאד, מבט צידוני-כנעני פלשתי, מבט של סוחר. עיניו אומדות הכל ומתרגמות לשפת השקלים, הדינרים, האדרכמונים או הפרוטות גם אהבה, גם שגאה, גם סחור וגם חנופה - לכל יש מחיר. לאחר 4000 שנות תהפוכות על חוף הים, בלב השפלה, לומדים איך לקבל הכל.

היה רגע של פחד, כאשר נכנסו החילות לעיר. אולם הפחד שכך מהר, היהודים לא רוצחים, לא בווזים, לא מתעללים. הם נכנסו לעיר כלאחר יד, כמוכן מאליו, ומיד הרגישו כמו בבית. עזה לא נכבשה, כי אם שוחררה. כי היא חלק מהמולדת.

★ ★ ★

בוגד מלוכלך

רא כל חחנניות פתוחות. הסוחר יודע את שלו. הוא מחכה עד שתרגעה הרוחות, והמחירים יהיו יציבים. הא רוצה לדעת כמה זה עולה בתלאביב, ולהשוות את המחירים.

- כמה עולה קילו בשר בתלאביב? - שואל בעל האסליו.

- חמש לירות - אומרים לו.

- אצלנו זה עולה לירה אחת ישראלית - הוא אומר בתמיהה, ומצחו מתקמט. הוא חושב מתי יוכל להתחיל למכור אף הוא בחמש לירות הקילו. זוועה כמה שהוא גורמלי.

ילדים מציעים למכירה סיגריות ערביות. אתמול עלה שליונג. הבוקר עשרים גרוש. עכשיו שלושים. אבל מה שמענין הוא דוכני הפיסחוקים החמים, עם ארובה עשנה, כמו שהיה פעם אצל הסודגים שעמדו ברחובות ירושלים. שמונה שנים לא ראינו דבר כזה. שלא לדבר על הסומסום והפלאפל, שהם אמתיים ביותר. זהו ריח המולדת. ואם צריך בכח, ניקח בכח.

ילד קטן, ראש גזוז, פה בגיחוך אחילי חסר שיניים, מנשק את ידו של אחד העתונאים.

- לך מכאן, בוגד מלוכלך - מסנן מבין שיניו הסוחר, ועיניו חוזרות מיד לאמוד את קהל הלקוחות של העבר והעתיד. האצבעות נעות על חרוזי המסבחה.

הילד לוקח את השליונג שהעתונאי ניתן לו. שמו וותליו, והוא אומר שבא מיפו. גילו מגיע בקושי לשש שנים, ולא יתכן שהיה חי כשאביו ברח מעגאמי או

מבט צידוני-כנעני-פלשתי.

מהן מניקות עוללים, מהן נושאות אותן בכרסן...

זה מכבר את העוללים ואת אביהם. אבל לאכול צריך, כדי לגדל את דור המחר, גברים צעירים שיהיו לוחמי פידאין או אזרחי ישראל, או אחת מבעיות האו"ם, או כל מה שהמאה שלנו מסוגלת לייצר מבשר ודם. או נשים שתהיינה אמחות לכל מכלול האפשרויות הלז. אבל מבטן אינו אומר מאימה מכל זה. הן מחכות בהכנעה לקמת. רק זה מותר להן. מעולם לא שאלו אותן מה יעשו בקמח זה ביום שידוכר בו.

★ ★ ★
ריח כניעה וסומסום

לחפרר משניחים שוטרים ערביים. בסיקוח יש ראלו. הנשים מרוכזות בקבוצות קבוצות. ומדי פעם ניתן האית להזיז עד קבוצה קרימה אל מקום החלוקה. ביד השוטרים אלות. עד לפני שבוע היו ניתוחות ללא-ירחם על ראש הפליטים. היום זואגים שאיש לא ירמוס אשה הרג, היא הראשונה בתור. והאלות הן רק למען הרושם. לא קונץ להיזכר בתניכ' לנוכח פני עזה. התניכ' צועק פה לשמים. שלשת ושמשן ושועליו ודלילה ודגון והחידות המשלים והכל הכל חיים פה כאלו מאומה לא קרה בינתיים, ובסך הכל מה קרה בינתיים? רק את נתן העזתי. שהלך אחרי שבת' צבי, תלו ברגליו עד שנפח את נשמתו. וגם זה לא עזר. ואם יקום בעזה סכון שמשון, בכלל יחזור הכל לקדמותו.

אלה שקיבלו את מנתן חירות, שקקמח כבד על ראשן. הן כורעות תחתיו לעיפה, וצועדות בדרך העולה אל המחנה. בשמלות פסים, בהליכה הכפרית, כמימים ימימה. אנו נוסעים. הרוח עוד מביאה עמה את ריח הכניעה הסומסום, אולתהיד והפלאפל, וכבר כבש יתם תלוי בו על פתח האסליו. ומראה אחד: השלט מעל שולחן המושל, אלה - אליאטאני. אלהים והמולדת. נכון מאד, רק צריך עכשיו לתרגם.